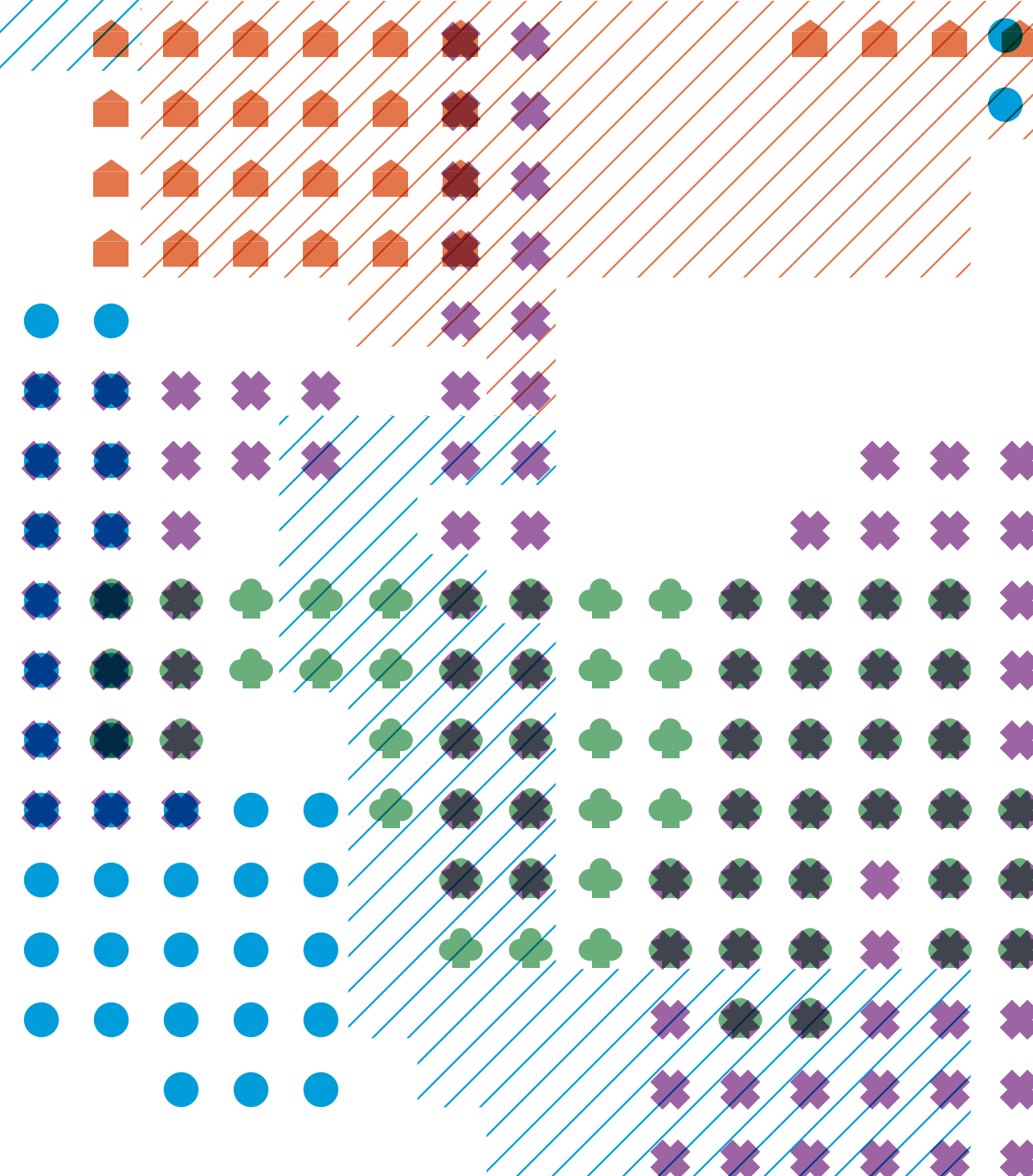

**ATYPISCHE
STADSBOUWMEESTER**

Beleidsnota 2016–2020

ATYPISCHE STADSBOUWMEESTER

Beleidsnota 2016–2020

Voorwoord Atypisch Antwerpen	7
Atypische Stadsbouwmeester	13
“Weiterbauen” aan de stad van morgen	13
Atelier Stadsbouwmeester	15
Architectuurwerkplaats	16
Atypische stadstransformatie	21
Harmonie en dissonantie	21
Een nieuwe “Ringstraße”	25
Sprong over Ring en rivier	27
Samen naar de Stad van Morgen	33
Levendige woonstad	33
Slimme netwerkstad	35
Robuust landschap	37

VOORWOORD

ATYPISCH ANTWERPEN

Niet dat Antwerpen om atypische elementen verlegen zat, maar met haar nieuwe Stadsbouwmeester heeft de stad er wel eentje bij. Als 'vreemde' kijk ik van buitenaf en met nieuwe ogen naar Antwerpen, en kan ik ook moeilijk anders dan vergelijken met steden zoals Berlijn, München of Amsterdam. Veruit de meest belangrijke vaststelling is echter dat Antwerpen op cruciale punten **niet te vergelijken** valt met deze steden. En dat 'Atypisch Antwerpen' dus veel meer is dan een leuke slogan.

Antwerpen is een stad die verbazingwekkend snel **vertrouwd** voelt. Dat heeft onder andere te maken met de schaal van de stad. De afstanden zijn heel haalbaar. Met wandelen en fietsen komt de hele binnenstad binnen bereik. Zo zijn er enerzijds eindeloos veel plekken te ontdekken, terwijl anderzijds elk stukje van de stad potentieel vertrouwd gebied wordt. Ook de schaal van de gebouwen zelf is doorgaans 'vriendelijker' dan in andere grote steden. Torens vormen geen intimiderende zwaarte in het straatbeeld, maar blijven echte uitschieters. Zij brengen verwondering in de vertrouwdheid.

Opmerkelijk is ook de **spontaan** gegroeide mix tussen eeuwenoude en moderne architectuur. Er is geen onmogelijk beleid gevoerd om de binnenstad volledig in de middeleeuwen of ten hoogste de negentiende eeuw te houden. Je vindt er de grandeur van eergisteren naast de parels van vandaag, met daartussen de vergissingen van gisteren. Wat net erg mooi kan zijn, want ook vergissen is heel menselijk. En zo is Antwerpen dus niet verworpen tot een haast puur toeristisch decor, zoals sommige andere steden dat wel zijn.

Integendeel, de stad is voelbaar en zeer zeker **van de Antwerpenaars**. Zij vinden hier tot vandaag nog betaalbare woningen, zeker vergeleken met de duizelingwekkende vastgoedprijzen in steden zoals Londen en Parijs. Ook toerisme blijft in Antwerpen

**“ ANTWERPEN IS EEN
CHARMANT MILJOENENDORP**

overwegend bijdragen aan de gezellige vertrouwdheid van de binnenstad. Woningen worden niet een na een duur verkocht of omgetoverd tot B & B's, zoals in Amsterdam. Bewoners vluchten niet weg van het overwicht of de overlast van de vele bezoekers.

Met mijn team wil ik de komende jaren inzetten op het **merkwaardige evenwicht** en de vertrouwde maat die je in het Antwerpse stedelijke landschap terugvindt. Terwijl ik samen met de stadsdiensten klaarsta voor een nieuwe ronde urbanisatie in suburbaan gebied, wil ik ook verder bouwen op de grammatica van de binnenstad en mee voor de hoogkwalitatieve afwerking zorgen die zij verdient.

Deze beleidsnota vertaalt mijn voornemens in **prioriteiten** voor de invulling van het Stadsbouwmeesterschap zelf en voor de ruimtelijke focus die het team de komende jaren zal leggen. Dit betekent uiteraard niet dat het team zich tot deze prioriteiten en projecten beperkt. We zetten binnen de mate van het mogelijke voort wat voorheen in gang werd gezet en gaan door met de opvolging en kwaliteitsbewaking van de vele andere projecten en thema's die de komende jaren spelen binnen het stadsontwikkelingsbeleid.

Tot slot wil ik als Stadsbouwmeester bijdragen aan een gedragen **bouwcultuur** en wil ik de stad samen met de Antwerpenaar herontdekken.

Christian Rapp
Stadsbouwmeester

Soft Ice Cream

A'pen
Open
Elke eerste zondag
van de maand
meir-as.be
Antwerp Free WiFi

meir-as.be
Free WiFi

fnac
meir-as.be

fnac
meir-as.be

SWAROVSKI

habitat
meir-as.be

habitat
meir-as.be

Bershka

**“ IN DE KERNSTAD MOET DE
MERKWAARDIGE VERWANTSCHAP
TUSSEN OUD EN NIEUW EN TUSSEN
INGETOGENHEID EN UITSCHIETERS
DOORGEZET WORDEN**

ATYPISCHE STADSBOWMEESTER

De eerste taak van de Stadsbouwmeester is het vormgeven van het 'Stadsbouwmeesterschap'. Met het concept van 'Weiterbauen' schuif ik een welbepaalde 'attitude' naar voren ten aanzien van het stadswefsel, waarvoor we ook zo veel mogelijk partners willen warm maken. Om dit waar te maken, leg ik binnen het interdisciplinaire team een vernieuwende focus op ontwerpend onderzoek en bouwen we samen aan een professionele architectuurwerkplaats die mensen en ideeën samen brengt en ruimte geeft aan een nieuwe architectuureultuur.

"WEITERBAUEN" AAN DE STAD VAN MORGEN

Antwerpen wordt als nooit tevoren **herontdekt** als een aangename plek om te wonen, werken en bezoeken. Net als in andere steden wereldwijd, neemt het aantal inwoners in Antwerpen toe. We verwachten een groei van 60.000 inwoners tegen 2035. Hoewel dit de stad de komende jaren voor belangrijke uitdagingen stelt, staat dit tegenover de 300.000 nieuwe inwoners die in dezelfde periode worden verwacht in mijn thuisstad: Amsterdam. In Amsterdam vertaalt dit zich in steeds stijgende vastgoedprijzen en een onbetaalbaar stadscentrum voor de 'modale' Amsterdammer. Naast dit zogenaamde Londen-effect, zorgt het Venetië-effect voor een ware overspoeling van de stad door toeristen. Voor haar inwoners gaat de slogan 'I am/sterdam' misschien eerder als een vraag klinken...

Maar: Antwerpen is niet Londen, Venetië of Amsterdam. Antwerpen is bovenal nog steeds **van de Antwerpenaars**. Antwerpen heeft de mogelijkheid om de matige stadsgroei te absorberen door weloverwogen transformaties van het stedelijk weefsel. De stad heeft de luxe om op stedenbouwkundig vlak prioriteiten te bepalen, vertrekkend van de geheel eigen en kenmerkende morfologie van haar straten, bouwblokken en gebouwen.

Dit is wat ik bedoel met het Duitse 'Weiterbauen'. Hoewel deze term in eerste instantie is gerezen om een intelligente, architectonische strategie in de omgang met bestaande monumenten te duiden, wil ik dit ook toepassen op het stedenbouwkundige vlak. Weiterbauen betekent dan een bevestigen en verderzetten van de **eigen grammatica** en de unieke schaal- en tijdssprongen die zij aan zij te vinden zijn in de kernstad. Als Stadsbouwmeester wil ik er mee voor zorgen dat de stadsgroei ten goede komt aan de kwaliteit van het stedelijk weefsel. Dit betekent ook aandacht voor een kwaliteitsvolle transformatie van de stadsdelen over de Schelde, buiten de Ring en – niet te vergeten – langs de Ring.

Weiterbauwen betekent tot slot ook de erkenning dat stadstransformaties beginnen en eindigen in **levend weefsel**. Kwaliteitsvol aangelegde publieke ruimte is daarom cruciaal. De publieke ruimte vormt immers de plaats en het perspectief van waaruit de stad ervaren wordt. De ruimtelijke kwaliteit van gebouwen en publieke ruimte krijgt pas echt betekenis als onderdeel van een aangenaam en duurzaam stedenbouwkundig milieu.

ATELIER STADSBOUWMEESTER

De Stadsbouwmeester is niet alleen een persoon, maar vormt ook een ‘instituut’ in het stedelijk beleid. Het team Stadsbouwmeester vormt een multidisciplinair ‘atelier’. Al mijn teamleden werken in een horizontale structuur en vanuit een integrale aanpak en worden **gedispatcht** binnen de bestaande projectstructuur van de stadsdiensten. Zij staan de projectregisseurs bij die zorgen voor de coördinatie en het procesmanagement van de vele projecten in Antwerpen. Omgekeerd is het team Stadsbouwmeester een architectuurwerkplaats, waar projectregisseurs, projectleiders en externe partners terecht kunnen voor het aftoetsen van ideeën, voor inspiratie en advies over ruimtelijke kwaliteit.

Voor de vernieuwing van het moderne Stadsbouwmeesterschap knoopt het team terug aan bij historische Stadsbouwmeesters van de negentiende en vroeg-twintigste-eeuw. Maar waar voorgangers zoals Pierre Bruno Bourla, Gustaaf Royers en Emiel Van Averbeké stadsgebouwen ontwierpen, wil ik als Stadsbouwmeester vooral **plannen maken**. Voor deze actieve rol binnen de stadsvernieuwing, vertrouw ik op de kracht van het ontwerp.

Atelier Stadsbouwmeester kreeg alvast versterking van het team **ontwerpend onderzoek** om de stadstransformatie vanuit de idee van het Weiterbauen te helpen verbeelden en bespreekbaar en kneedbaar te maken. Deze architecten kunnen zo veel vroeger in het proces ingezet worden om de ontwerpvrage zelf op punt te zetten, of zelfs voor er sprake is van een proces, om ontwerp vragen uit te lokken en actuele thema's op de agenda te zetten.

De verschillende expertise en achtergronden binnen het Atelier Stadsbouwmeester geven samen uitvoering aan de visie, taken en de plannen van de Stadsbouwmeester. Het team treedt niet enkel op naar aanleiding van voorstellen van binnen of buiten de administratie, maar gaat zelf ook **proactief op zoek** naar opportuniteiten en partners. Atelier Stadsbouwmeester zal zo niet alleen de mogelijkheden of grenzen van ontwerp opdrachten aftoetsen, maar ook de dialoog stimuleren tijdens het ontwerpproces.

ARCHITECTUURWERKPLAATS

Het interdisciplinaire Atelier Stadsbouwmeester speelt ook een cruciale activerende rol. Deze idee krijgt concreet vorm in de idee van de architectuurwerkplaats: een zenuwcentrum waar initiatiefnemers en stakeholders vanuit verschillende hoeken samenkomen rond visies, plannen en ontwerpen. In het hart van de architectuurwerkplaats biedt een **transformatiekaart** een gedeeld ruimtelijk referentiekader en een levend werkinstrument.

De transformatiekaart is geen vaste of strikte ‘toekomstkaart’, maar een **dynamisch en evoluerend** overzicht van voorgestelde, geplande, goedgekeurde en lopende projecten. De kaart brengt opportuniteiten in beeld en laat toe om deze aan elkaar te linken, te bespreken en te communiceren. Samen met een **stadsmaquette**, een 3D model van de kaart, ontstaat er een duidelijk maar dynamisch raamwerk voor de verbeelding, bespreking en optimalisering van plannen van initiatiefnemers in de stedelijke ruimte.

Deze werkmethode moet aanknopings- en oriëntatiepunten bieden in de complexiteit van de vele uitdagingen waar stadsontwikkeling vandaag voor staat. **Nieuwe vraagstukken** over perceelsoverschrijdende samenwerking, het vormen van nieuwe coalities en het activeren van privaat kapitaal en privé-eigendom kunnen in de architectuurwerkplaats verkend worden. Tegelijk kunnen zij hier getoetst worden op hun architecturale en stedenbouwkundige kwaliteit, en op evenwichten in termen van marktwerking, openbare belangen en economische, sociale en culturele aspecten.

“ EEN ZENUWCENTRUM WAAR INITIATIEFNEMERS EN STAKEHOLDERS VANUIT VERSCHILLENDE HOEKEN SAMENKOMEN

Een aantal **concrete opdrachten** liggen al op de tafel van de architectuurwerkplaats. De herbestemming van de Antwerpse kerken, de toekomst van Linkeroever, het typologisch onderzoek naar gemengde woon-werk milieus uit de studie Labo XX_Werk en het gebouwenpatrimonium van de vele grootschalige kennisinstellingen in de stad. Onder het motto ‘Campus in the City’ kunnen deze instellingen, maar ook grote institutionele complexen (bv. Stuivenbergziekenhuis, Slachthuislaan ...) een actievere en zichtbaardere rol krijgen in de stedelijke omgeving. Omgekeerd kunnen afgesloten monofunctionele blokken en sites zich openstellen om het stadsweefsel te laten binnendringen en zo op hun beurt te profiteren van meer ‘City in the Campus’.

ATYPISCHE STADSTRANSFORMATIE

*Ik wil de unieke schaal- en tijdssprongen in het stadsweefsel voortzetten en er mee voor zorgen dat de stadsgroei ten goede komt aan de kwaliteit van het gehele stadsweefsel. Bij de transformatie van de Ringruimte gaat mijn aandacht in het bijzonder uit naar een naadloze aansluiting op de kernstadsrand en de 20ste-eeuwse gor-
del. Tot slot maak ik als Stadsbouwmeester mee de sprong over Ring én rivier, om ook in deze unieke stadsdelen te werken aan stedelijkheid vanuit de eigenheid en op maat van deze gebieden.*

HARMONIE EN DISSONANTIE

Aanvankelijk betekende de zogenaamde ‘**harmonieregel**’ vooral dat de nabijgelegen bebouwing de maximale bouwhoogte bepaalde voor nieuwbouw en renovaties in de onmiddellijke omgeving. In de vernieuwde Antwerpse bouwcode werd dit rigide begrip mede onder impuls van de vorige Stadsbouwmeester enigszins bijgesteld. Er zit nu zowel flexibiliteit in het bepalen van het relevante referentiebeeld, als in de mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken van de harmonieregel.

Deze ruimte voor creativiteit is onontbeerlijk in een stad die onder impulsen van stadsgroei toch haar historische gelaagdheid, haar eigenheid en haar menselijke schaal wil bewaren. In het licht van de verdere groei is er dan ook nood aan een **nieuw harmoniebegrip**. Ook weer niet als een formule om zomaar overal toe te passen, maar als een ontwerpwaarde om te cultiveren. En dit begint bij het zo goed mogelijk begrijpen van de intrinsieke harmonie van de Atypische stad.

Antwerpen is niet strikt rationeel opgebouwd zoals het 19de-eeuwse Berlijn, waar een bouwhoogte van 21 meter het beeld van de stad heeft bepaald. Antwerpen is eerder **organisch gegroeid**, over verschillende eeuwen heen, en steeds voortbouwend op opportuniteiten en sociale en economische logica's. Door het gestaag voortbouwen vanuit de vorige lagen, hebben hier en daar zelfs 'accidenten' (denken we aan de Oudaan of de Antwerp Tower) zich op onverwachte manier in het stedelijk weefsel kunnen nestelen.

De harmonie van de Atypische stad ligt er onder andere in dat oud en nieuw, groot en klein, hoog en laag elkaar niet wegconcurreren. In plaats van conflict en contrast, is er een unieke **gelaagdheid** ontstaan. Zo slaagt de Atypische stad erin te verwonderen wie haar wil verkennen, maar blijft ze een menselijke schaal en vertrouwdheid bieden aan wie er woont of werkt. De kracht van dit alles ligt grotendeels in spontaneïteit en vanzelfsprekendheid, in het prikkelend vermogen van datgene wat anderszijds nochtans als gewoon ervaren wordt. Het actief nastreven ervan is echter makkelijker gezegd dan gedaan.

De Antwerpse harmonie laat zich dus duidelijk niet vatten in – laat staan beperken tot – bouwhoogte. De harmonie waar ik naar streef is niet die van de 'geschoren haag', maar komt juist tot uiting in **bescheiden dissonantie**. In een broederlijk samengaan en naast elkaar staan van tijdslagen, enigszins afwijkend van elkaar, maar toch deel van het geheel. De Leien vormen hiervan het beste voorbeeld. Hier kan een appartementsgebouw van de jaren 1970 zelfzeker naast een 19de-eeuwse burgerwoning staan. Dit beeld vat voor mij de charme van de Antwerpse stedelijkheid.

Ik wil dit harmoniebegrip verder body geven en verruimen naar 'nieuwe' **stedenbouwkundige frontgebieden** zoals de 20ste-eeuwse gordel en Linkeroever. Hier zullen we immers moeten zoeken naar een hedendaagse vertaling van de harmonie van de kernstad.

**“ DE HARMONIE VAN DE
ATYPISCHE STAD LIGT ER ONDER
ANDERE IN DAT OUD EN NIEUW,
GROOT EN KLEIN, HOOG EN LAAG
ELKAAR NIET WEGCONCURREREN**

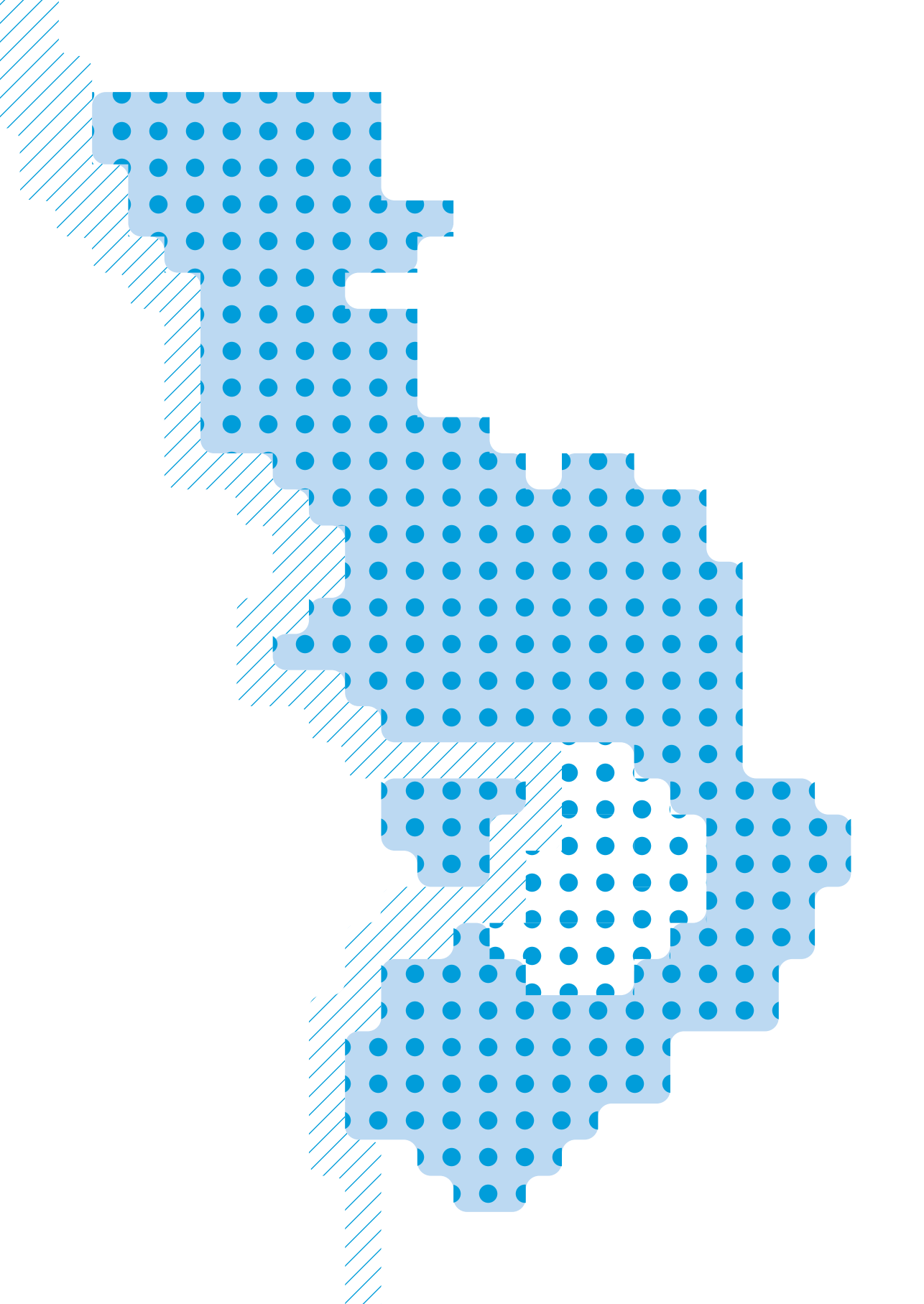

EEN NIEUWE “RINGSTRASSE”

De Leien zijn als stedelijke boulevard of ‘Ringstraße’ een **verbindend element** tussen de binnenstad en de 19de-eeuwse gordel. Waar voorheen de Spaanse omwalling een ruimtelijke en maatschappelijke grens vormde tussen de stad en de perifere dorpen, betekende de aanleg van de Leien een duidelijke kanteling van de stad. De focus lag niet langer alleen op de Schelde en de historische binnenstad. Het nieuwe Centraal Station en de Opera kwamen in het hart van de stad te liggen. Nieuwe straten, monumenten en parken flankerden de Ringstraße en zorgden voor economische en culturele ontwikkeling.

Het enthousiasme voor en de gezamenlijk geboekte vooruitgang met **Over de Ring** laten er geen twijfel over bestaan: Antwerpen is klaar voor een nieuwe Ringstraße. Vandaag werkt de Ring vooral als barrière tussen de 19de-en 20ste-eeuwse gordel, maar de overkappingsplannen brengen gedroomde opportuniteiten met zich mee. Een overkapping creëert kansen om de **fysieke en mentale barrièrewerking** van dit gebied om te draaien. We kunnen hier samen een nieuw stuk stad maken, met publieke ruimte als verbindend element en bebouwing als de lijm tussen binnen- en buitenstad.

Ik wil de kwaliteit van de nieuwe ontwikkelingen in de Ringzone bewaken, met aandacht voor nieuwe functies, typologieën en voor betaalbaar wonen. Bedoeling is om de rafelige randen langs de Singel en Ring ‘af te werken’ en te betrekken op de kernstad. Zij moeten haar unieke sfeer verderzetten of tenminste **preluderen op de harmonie van de kernstad**. Slimme, creatieve en hoogkwalitatieve invulprojecten moeten de lasnaden worden voor een naadloos over- en opgaan van rand in centrum.

SPRONG OVER RING EN RIVIER

Voor de nieuwe **stedenbouwkundige frontgebieden** – de 20ste-eeuwse stadsdelen – dient zich een boeiende zoektocht aan naar wat stedelijkheid en stedelijke transformaties hier kunnen betekenen. Met Labo XX, Labo XX_Werk en pilootprojecten zoals Lageweg, maakte de stad alvast de sprong over de Ring.

Uit de eerste morfologische verkenning van de **20ste-eeuwse gordel** blijkt dat deze wordt gekenmerkt door geheel eigen schalen en logica's en een patchwork vormt van grootschalige, monofunctionele gebieden en open ruimtes. We hebben hier niet te maken met metropolitaanse verdichting, maar de focus zal eerder liggen op het openbreken van de verouderde naoorlogse stedenbouwkundige logica's.

Ik geloof dat de opgave voor de 20ste-eeuwse gordel ligt in het experimenteren met **gemengde woon-werkgebieden**. In een stad op mensenschaal is wonen en werken toegankelijk voor álle bewoners. Het thema van verwevenheid neemt, gezien de huidige context in vele steden, alvast een belangrijke plaats in. In de binnenstad vormen de kleine schaal en het sterke sociale weefsel een rijke voedingsbodem voor kleinschalige bedrijvigheid en de creativiteit van pop-up-initiatieven. Dankzij de grotere schaal en de organisch gegroeide morfologie van de 20ste-eeuwse gordel, kunnen zich hier bij uitstek andersoortige types van bedrijvigheid huisvesten en voor nieuwe functiemixen zorgen.

Met **Linkeroever** wordt het beeld van Stad aan de Stroom uit de Antwerpse planningsgeschiedenis weer volop op de agenda gezet. Naast ondertussen gekende stadsdelen zoals het Eilandje, Nieuw Zuid en de Scheldekaaien, wordt nu ook Linkeroever herbevestigd als een uniek stukje stad aan het water.

Mede dankzij één van de mooiste barrières van de wereld, de Schelde, zijn veel plekken op Linkeroever tot vandaag **grootendeels onontdekt** gebleven. Niet alleen voor bezoekers en toeristen: ook voor vele Antwerpenaars. Door de opspuitingen van het gebied vanaf het einde van de 19de eeuw zit een deel van de rijke geschiedenis van Linkeroever bovendien verborgen onder meters zand. Ook de ‘onderlegger’ voor de transformatie van Linkeroever verschilt dus wezenlijk van de historisch morfologische structuur van de rechteroever.

Ter gelegenheid van een internationale ontwerpwedstrijd was dit bijzondere stadsdeel in 1933 al voor even het speelveld van de modernistische architect en stedenbouwer. Uiteindelijk kwam er een reeks van plannen tot stand, die echter slechts gedeeltelijk werden uitgevoerd. Hierdoor is Linkeroever toch vooral een verzameling van **fragmenten** gebleven. In de traditie van de internationale ontwerpwedstrijden lanceerde Atelier Stadsbouwmeester eind 2016 een **ideeënwedstrijd**. Zo wilden we zo veel mogelijk input en inspiratie verzamelen over mogelijke transformaties van Linkeroever. Dit zou de eerste stap kunnen vormen voor de opmaak van een strategische ontwikkelingsvisie.

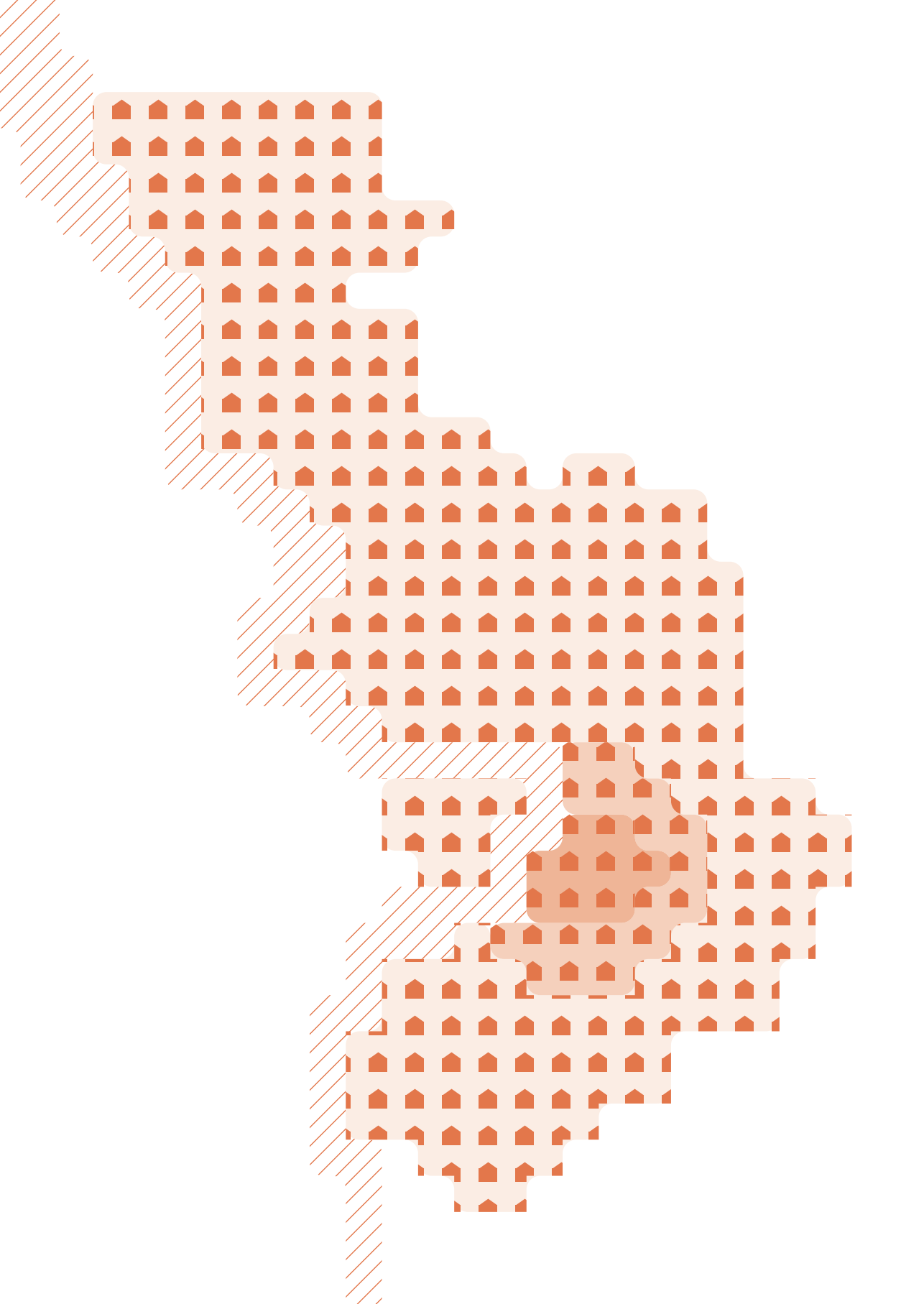
Alvast duidelijk is dat niet enkel de ruimtelijke organisatie van het stadsdeel zelf centraal staat, maar dat men ook op zoek moet naar nieuwe verbindingen. Deze moeten zowel fysiek als sociaal zijn en niet ondanks, maar **dankzij de Schelde** tot stand komen. Het beeld van de Schelde als barrière moet overwonnen worden door nieuwe belevingen van de rivier.

De opgave beoogt dus niet enkel een fysieke transformatie, maar wil ook bijdragen tot het verder cultiveren van een fier en **Linkeroever-inclusief stadsgevoel**.

**“ IK GELOOF DAT DE
OPGAVE VOOR DE 20STE-
EEUWSE GORDEL LIGT IN HET
EXPERIMENTEREN MET GEMENGDE
WOON-WERKGEBIEDEN**

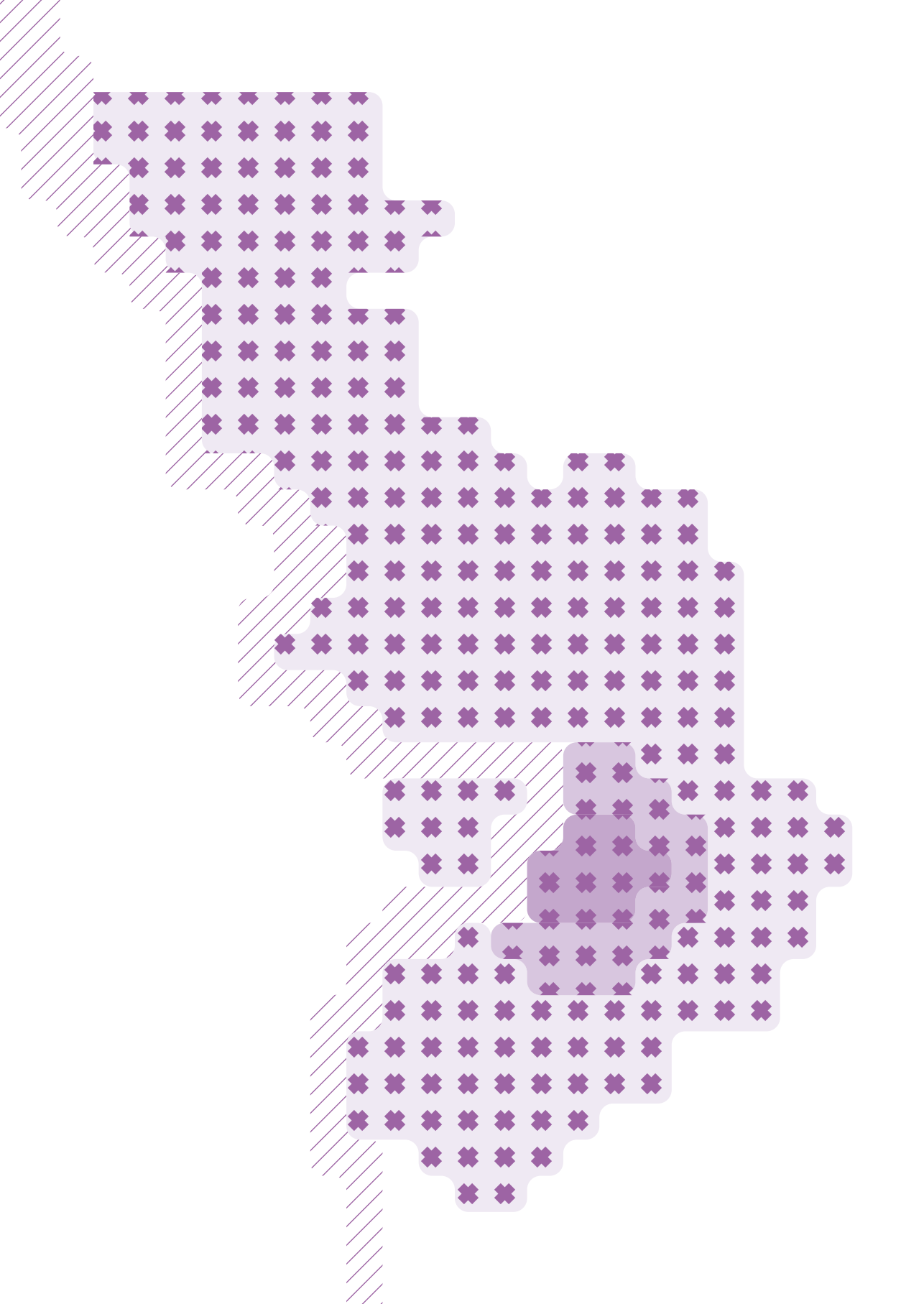

SAMEN NAAR DE STAD VAN MORGEN

Met de aanpak en prioriteiten die ik in deze beleidsnota heb voorgesteld, teken ik met enthousiasme in op de rijke stedelijke werking rond stadsontwikkeling die Antwerpen heeft opgebouwd, maar ook op de vernieuwing van het strategisch ruimtelijk structuurplan die de komende jaren op de agenda staat. Ik kijk ernaar uit om samen met het Atelier Stadsbouwmeester en met alle stadsdiensten en medewerkers te werken aan de ambities voor de stad van morgen. Deze ambities gelden stadsbreed: voor kernstad, Ringzone en 20ste-eeuwse ‘frontgebieden’.

LEVENDIGE WOONSTAD

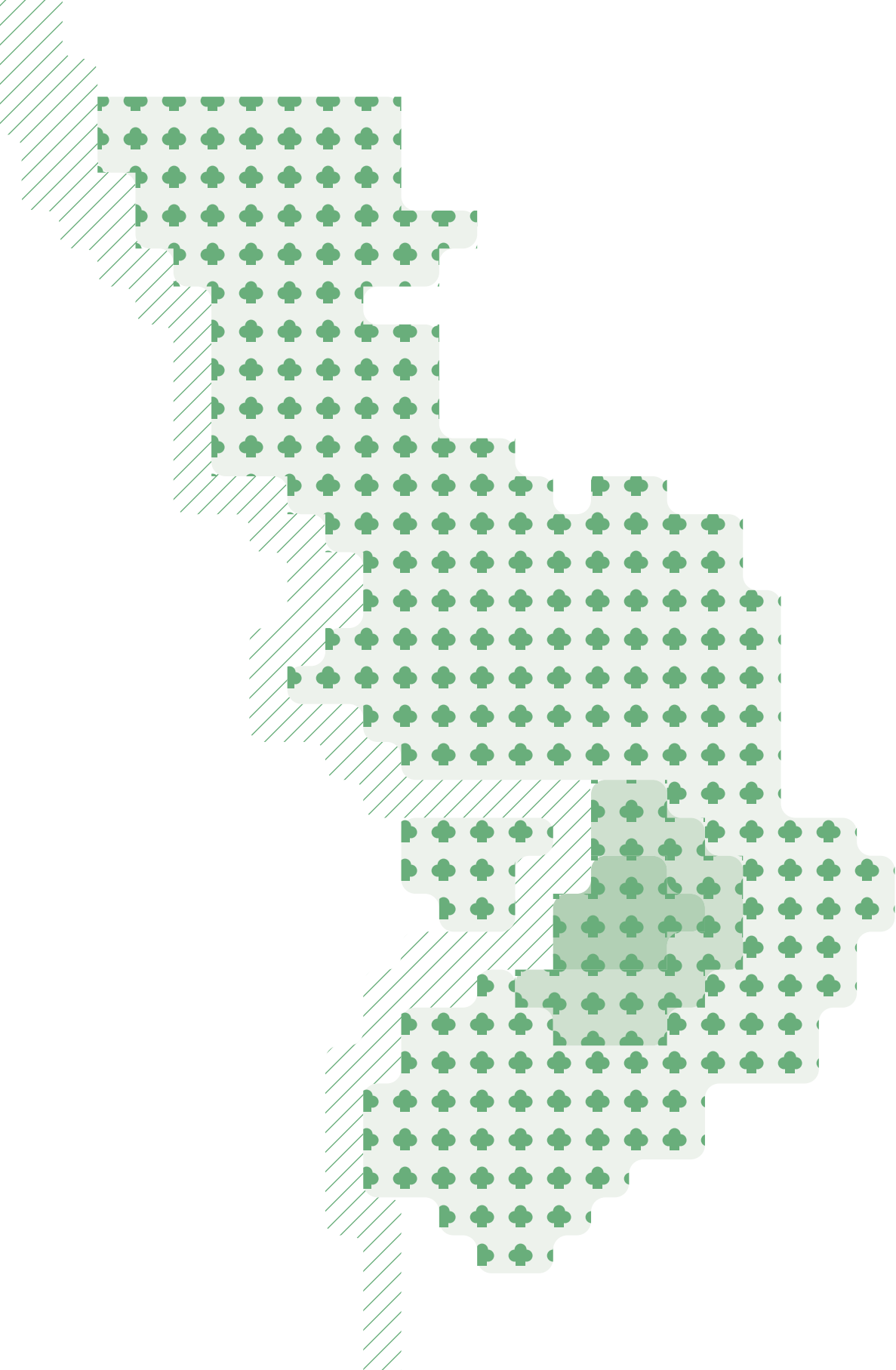
Antwerpen als **woonstad** staat hoog op de agenda. Antwerpen is de thuis van de Antwerpenaars. Deze idee heeft historische en toekomstige dimensies. Aandacht voor woontypologieën gaat samen met aandacht voor de verschillende lagen en de schalen in het historische, 19de-eeuwse en 20ste-eeuwse stadsweefsel. Met de samenwerking voor de transformatie van de Ringzone gaat er ook bijzondere aandacht naar de verwevenheid die de Ringzone tussen deze stadsdelen kan bieden. Centraal staan gemengde woonomgevingen op maat van de verschillende stadsdelen, met aangename publieke ruimte die de bakker om de hoek bereikbaar maakt, of de afstand tot werk of school fietsbaar. Met een aanbod voor een breed spectrum aan huizenjagers: de huidige en de nieuwe Antwerpenaar, de student, de starter, het uitbreidend gezin Maar een aangename woonomgeving kan ook niet losgezien worden van duurzame woningen en een gezonde leefomgeving.

SLIMME NETWERKSTAD

Alle stadsdelen verdienen sterke **netwerken en verbindingen**. De komende jaren wordt hard gewerkt aan de bereikbaarheid van de stad en verbindingen van oude en nieuwere stadsdelen over de Ringzone heen. In de 20ste-eeuwse gordel zal een districtentram de districtskernen ook onderling met elkaar verbinden. Wegen, straten en pleinen moeten vlotte en veilige routes bieden op maat van de verschillende verplaatsingsmiddelen. Maar sterke netwerken ontstaan ook door te experimenteren met nieuwe vormen van publiek-private samenwerking en door de ondersteuning van private initiatieven in een economisch gezond stadsweefsel. Bovendien helpen zulke samenwerkingsverbanden ook om innovatie en duurzaamheid te ver-netwerken in het stadsweefsel, zowel mentaal als fysiek. Wat dat laatste betreft, vormt een stadsbreed warmtenetwerk een van de meest ambitieuze doelstellingen.

“ **STERKE NETWERKEN
ONTSTAAN OOK DOOR TE
EXPERIMENTEREN MET NIEUWE
VORMEN VAN PUBLIEK-PRIVATE
SAMENWERKING**

ROBUUST LANDSCHAP

Groen, **water en recreatie** zijn cruciaal voor een aangename en verbonden woonstad. Linkeroever is een voorbeeld van hoe deze drie elementen in Antwerpen op unieke manieren kunnen samen komen. Ook de grote parkstructuren, beken en valleien van de 20ste-eeuwse gordel dienen zich hier aan. En de kernstad, met zijn aanbod aan parken, plantsoenen, tuinen en zelfs gevel- en daktuinen. Tot slot biedt de samenwerking rond de Ringzone ongeziene opportuniteiten voor een onevenaarbaar sluitstuk op een groene Stad aan de Stroom.

Contactgegevens Stadsbouwmeester

Stadsbouwmeester Antwerpen: Christian Rapp

Postadres: Grote Markt 1, 2000 Antwerpen

Kantooradres: Francis Wellesplein 1, 2018 Antwerpen

Tel: 03 338 98 14

E-mail: Stadsbouwmeester@stad.antwerpen.be

Website: www.antwerpenmorgen.be

Colofon

Tekst: Christian Rapp

Redactie: Alix Lorquet

Atelier Stadsbouwmeester: Stefan Braun, Lieve Custers, Koen De Langhe,

Daan De Vree, Katrien Embrechts, Ivo Hoppers, H  l  ne Roose,

Ward Van Aerschot, Valerie Van de Velde, Evelien Vandeweerd, ...

Toon Vanobbergen, Isabelle Verhaert

Fotografie: Michiel De Cleene

Grafisch ontwerp: undercast

Druk: Stockmans

Wettelijk depotnummer: D/2017/0306/130

Verantwoordelijke uitgever: Patricia De Somer,

Grote Markt 1, 2000 Antwerpen

Deze brochure werd redactioneel afgesloten op 20 oktober 2017. De verantwoordelijke uitgever is niet verantwoordelijk voor informatie die niet meer correct is als gevolg van wijzigingen na deze datum. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

